Toimituskirja Finanssivalvonnan johtokunnan päätöksestä

7.7.2014 FIVA 3/02.04/2014

Julkinen

Vastaanottaja
Aurejärvi Varainhoito Oy
Toimitusjohtaja Tommi Aurejärvi
Kalliolinnantie 7
00140 Helsinki

Asia
Finanssivalvonnasta annetun lain 39 §:ssä tarkoitettu julkinen varoitus

1 Päätös

Finanssivalvonta antaa Aurejärvi Varainhoito Oy:lle (jäljempänä myös yhtiö) Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008; jäljempänä FivaL) 39 §:ssä tarkoitetun julkisen varoituksen sen johdosta, että yhtiö on sijoitusrahastotoiminnassaan laiminlyönyt noudattaa todennetusti ainakin ajanjaksolla 1.1.2012–27.3.2013 sijoitusrahastolain (48/1999; jäljempänä SRL) 8 a §:n 1 momenttia, jossa säädetään rahastoyhtiön velvollisuudesta järjestää toimintansa luotettavalla tavalla sen harjoittaman sijoitusrahastotoiminnan luonne huomioon ottaen ja jonka mukaan rahastoyhtiöllä on oltava toimintansa asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat voimavarat, hallintomenettelyt ja valvontajärjestelmät.

Kyseisen säännöksen noudattamatta jättämistä osoittavat päätöksen kohdassa 3.2 kuvatut Finanssivalvonnan määräysten laiminlyönnit ja muut puutteet sekä osaltaan myös yhtiön toiminnassa havaitut päätöksen kohdissa 3.3–3.5 tarkemmin yksilöidyt SRL:n säännösten ja Finanssivalvonnan antamien määräysten laiminlyönnit.

Finanssivalvonnan johtokunta on päättänyt julkisen varoituksen antamisesta kokouksessaan 7.7.2014.

2 Kuuleminen

Finanssivalvonta on varannut 26.3.2014 päivätyllä kirjeellään Aurejärvi Varainhoito Oy:lle hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti tilaisuuden lausua mielipiteensä asiasta ennen asian ratkaisemista sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Aurejärvi Varainhoito Oy on antanut vastauksensa 17.4.2014 päivätyllä kirjeellään.

3 Päätöksen perustelut

3.1 Taustaa

Finanssivalvonta teki 15.2.2013 yhtiöön valvontakäynnin, jonka tavoitteena oli arvioida yhtiön kaupankäynnin menettelytapoja 31.12.2011 voimaan tulleiden SRL:n muutosten (1490/2011; jäljempänä SRL:n muutokset), 1.1.2012 voimaan tulleen sijoitusrahastotoiminnan järjestämisestä ja menettelytavoista annettujen Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden 3/2011 (jäljempänä MOK 3/2011 ja 1.1.2013 voimaan tulleiden arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistukseen (HE 32/2012 vp) liittyvien säännösten noudattamista yhtiössä sekä yleisemminkin yhtiön sääntelyn seurantatapoja.

Finanssivalvonta lähetti yhtiölle 11.3.2013 selvityspyynnön, jossa yhtiöltä pyydettiin tarkempia tietoja yhtiön sisäisistä ohjeista. Yhtiö toimitti vastauksen selvityspyyntöön 27.3.2013. Lisäksi Finanssivalvonta on lähettänyt yhtiölle lisätietopyyntöjä, joista viimeisimpään yhtiö on vastannut 2.5.2013.

Seuraavassa on esitetty kohdittain ne laiminlyönnit, joihin tämä päätös perustuu. Jokaisen asiakohdan yhteydessä on esitetty yhtiön vastauksessaan esittämät asianomaiseen laiminlyöntiin liittyvät näkökohdat ja Finanssivalvonnan näkemys yhtiön menettelyn säännösten ja määräysten mukaisuudesta.

3.2 Sijoitusrahastotoiminnan järjestäminen

Sovellettavat säännökset ja määräykset

SRL 8 a §:n 1 momentin mukaan rahastoyhtiön toiminta on järjestettävä sen harjoittaman sijoitusrahastotoiminnan luonne huomioon ottaen luotettavalla tavalla. Rahastoyhtiöllä on oltava toimintansa asianmukaiseen harjoittamiseen tarvittavat voimavarat, hallintomenettelyt ja valvontajärjestelmät.

MOK 3/2011 luvussa 4.3 ("Yleiset vaatimukset") on annettu rahastoyhtiön toiminnan yleistä järjestämistä koskevia määräyksiä. Luvun kohdan 11 määräyksen mukaan rahastoyhtiön on otettava käyttöön riittävät ja ajantasaiset sisäiset valvontajärjestelmät, joiden tavoitteena on varmistaa päätösten ja menettelyjen noudattaminen sen toiminnassa. Kohdan 14 määräyksen mukaan rahastoyhtiön on suhteutettava tämän määräyksen mukaiset vaatimukset toimintansa luonteen, laajuuden, painopisteiden ja vaativuuden ja riskiprofiilin mukaisesti.

MOK 3/2011 luvun 7.1 ("Toimivan johdon ja valvovan toiminnon harjoittama valvonta") kohdan 4 määräyksen alakohdan c mukaan rahastoyhtiön

on varmistettava, että sen toimiva johto[1] vastaa siitä, että rahastoyhtiöllä on pysyvä ja tehokas säännösten noudattamista valvova toiminto (compliance), vaikka tätä toimintoa hoitaisikin kolmas osapuoli. Alakohdan f mukaan rahastoyhtiön on varmistettava, että sen toimiva johto hyväksyy ja tarkistaa määräajoin rahastoyhtiön riskienhallintaperiaatteet ja niiden soveltamiseen liittyvät järjestelyt, menettelyt ja tekniikat, mukaan luettuna kutakin hoidettavaa sijoitusrahastoa koskeva riskienrajoitusjärjestelmä (esim. rahastoyhtiön sisäisesti noudatettavaksi päätetyt sijoitusrahaston sääntöjen sallimia sijoitusrajoja tiukemmat noudatettavat sijoitusrajat). Saman luvun kohdan 5 määräyksen alakohdan a mukaan rahastoyhtiön on varmistettava, että sen toimiva johto ja tarvittaessa valvova toiminto[2] arvioi ja määräajoin tarkistaa niiden periaatteiden, järjestelyjen ja menettelyjen tehokkuuden, jotka on otettu käyttöön SRL:ssa asetettujen velvoitteiden noudattamiseksi. Alakohdan b mukaan rahastoyhtiön on varmistettava, että sen toimiva johto ja tarvittaessa valvova toiminto toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet mahdollisten puutteiden korjaamiseksi.

MOK 3/2011 luvun 7.2 ("Pysyvä Compliance -toiminto") kohdan 9 määräyksen mukaan rahastoyhtiöllä on oltava asianmukaiset toimintaperiaatteet ja menettelyt, joilla tunnistetaan riskit siitä, että rahastoyhtiö ei pysty noudattamaan SRL:n mukaisia velvoitteitaan. Kohdan 10 määräyksen mukaan rahastoyhtiön on noudatettava ja ylläpidettävä kyseisiä toimintaperiaatteita ja menettelyjä sekä sillä on oltava käytössä asianmukaiset toimenpiteet ja menettelyt, joilla minimoidaan tällaiset riskit. Rahastoyhtiöiden on otettava huomioon liiketoimintansa luonne, laajuus ja monimutkaisuus sekä kyseisen liiketoiminnan osana toteutettujen palvelujen ja toiminnan luonne ja laajuus.

Finanssivalvonnan havainnot

Finanssivalvonta havaitsi valvontakäynnillä 15.2.2013, ettei yhtiön sisäistä ohjeistusta ollut tarkistettu 31.12.2011 voimaan tulleiden SRL:n muutosten ja 1.1.2012 voimaan tulleen MOK 3/2011:n edellyttämällä tavalla. Yhtiöllä ei esimerkiksi ollut MOK 3/2011 luvun 8.1 kohdan 6 määräyksen edellyttämiä asianmukaisia ja dokumentoituja sijoitusrahaston riskienhallintaperiaatteita (ks. jäljempänä päätöksen kohta 3.3). Valvontakäynnillä saadun tiedon mukaan riskienhallintaohjeistus oli vielä työn alla.

Yhtiön hallituksen kokouksessa 1/3.2.2012 oli tunnistettu tarve muuttaa yhtiön sisäisiä ohjeita. Muutostarpeita käsiteltiin ensimmäisen kerran halli-

[1] Toimivalla johdolla tarkoitetaan MOK 3/2011 luvun 1.2 ("Määritelmät") mukaan yhtä tai useampaa henkilöä, jotka tosiasiallisesti johtavat rahastoyhtiön liiketoimintaa (esim. toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsen).
[2] Valvovalla toiminnolla tarkoitetaan MOK 3/2011 luvun 1.2 ("Määritelmät") mukaan rahastoyhtiön hallitusta tai muuta elintä tai henkilöä, jonka tehtävänä on valvoa rahastoyhtiön toimivaa johtoa sekä arvioida ja tarkastella määräajoin, ovatko riskienhallintamenettelyt, toimintaperiaatteet, järjestelyt ja muut menettelyt, jotka on otettu käyttöön riskienhallintavelvoitteiden täyttämiseksi, riittäviä ja tehokkaita.

tuksen kokouksessa 6/10.9.2012, jolloin hallitukselle esiteltiin säännösten noudattamista valvovan toiminnon (jäljempänä compliance-toiminto) raportissa listaus vuonna 2012 päivitettävistä ohjeista. Saman raportin mukaan compliance-toiminto ei ollut havainnut yhtiön toiminnassa tapahtuneen mitään compliance-vahinkoa, ja 1.1.2012 voimaan tulleet SRL:n muutokset sekä tähän liittyvät valvovan viranomaisen määräykset oli toteutettu pääsääntöisesti hyvin. Compliance-toiminto on 15.2.2013 ilmoittanut Finanssivalvonnalle, ettei sisäisten ohjeiden, ml. riskienhallintaperiaatteet, puutteita ollut vielä korjattu.

Yhtiön hallinnon luotettavassa järjestämisessä havaittiin lisäksi seuraavia puutteita.

Yhtiön hallituksen kokouksessa 13/16.12.2011 oli päätetty, että sisäisen tarkastuksen 8.12.2011 havaitsemat puutteet korjataan välittömästi. Yhtiön Finanssivalvonnan selvityspyyntöön 27.3.2013 antaman vastauksen mukaan yhtiö ei kuitenkaan ollut vielä pannut täytäntöön sisäisen tarkastuksen ehdotuksia keskeisistä riskienhallintaan ja sisäisiin ohjeisiin liittyvistä kehittämistoimista.

Yhtiön 27.3.2013 antama vastaus Finanssivalvonnan selvityspyyntöön sisälsi yhtiön hallituksen kokouksien pöytäkirjojen ja muiden yhtiöltä saatujen tietojen kanssa ristiriitaisia tietoja ohjeiden lukumäärästä, hyväksyneistä tahoista sekä hyväksymis- ja päivittämispäivämääristä.

Yhtiön vastaus

Yhtiö toteaa olevansa pieni valvottava, joka hallinnoi ainoastaan yhtä sijoitusrahastoa. Yhtiö vetoaa suhteellisuusperiaatteeseen ja viittaa luotettavasta hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä annettuun Finanssivalvonnan standardiin 1.3 ja MOK 3/2011:een. Yhtiön mukaan valvottaviin sovellettavien lakien, Finanssivalvonnan standardien sekä määräysten ja ohjeiden on tarkoitettu kattavan kaikki markkinatoimijat kokoon ja toiminnan laatuun katsomatta. Tästä syystä sekä lainsäädäntöä että Finanssivalvonnan toimintaa ohjaamaan on otettu suhteellisuusperiaatteen käsite, jolla on pyritty huomioimaan erilaisten valvottavien mahdollisuus toteuttaa toimintansa järkevästi ja siten, ettei sääntelyllä vaikutettaisi negatiivisesti valvottavien mahdollisuuteen toimia markkinoilla.

Yhtiön mukaan sen toimitusjohtaja on omalta osaltaan määräajoin tarkistanut ja hyväksynyt yhtiön riskienhallintaperiaatteet ja niiden soveltamisen sekä yhtiön sisäisen ohjeistuksen kokonaisuudessaan. Yhtiön pienuudesta johtuen hallintomenettelyjen ja valvontajärjestelmien seuranta on ollut myös tehokasta toimivan johdon osallistuessa ja käydessä läpi yhtiön toimintaa päivittäin. Yhtiö toteaa myös, että ohjeistusten ja menettelytapojen tarkastamista ja hyväksymistä ei edellytetä tapahtuvan kirjallisena prosessina taikka hallituksen toimesta tapahtuvana.

Yhtiö kiistää jyrkästi Finanssivalvonnan väitteen, jonka mukaan yhtiön sisäistä ohjeistusta ei ole tarkistettu SRL:n eikä MOK 3/2011:n mukaisesti. Yhtiön toimiva johto on jatkuvasti arvioinut yhtiön toiminnan lainmukaisuutta.

Yhtiön compliance officer (säännösten noudattamista valvova henkilö) on vaihtunut vuoden 2012 aikana. Tässä yhteydessä yhtiö on hetkellisesti toiminut ilman erillistä compliance officeria. Uusi compliance officer on aloittanut yhtiössä vuoden 2012 syksyllä, jonka vuoksi yhtiön mukaan on ymmärrettävää, että yhtiön toimintojen ja ohjeistusten sisäistäminen sekä niiden suhteuttaminen käytännön työskentelyyn vie aikaa.

Yhtiö toteaa lisäksi vastauksessaan, että yhtiön toiminnan valvontaa osaltaan suorittava säilytysyhteisö ei ole missään vaiheessa huomauttanut, että yhtiön toiminta olisi järjestetty vastoin sitä koskevia lakeja ja viranomaisen antamia määräyksiä. Säilytysyhteisö on päinvastoin todennut 18.1.2013 tehdyn tarkastuskäynnin jälkeisessä tarkastusraportissaan seuraavasti: "Käsityksemme mukaan rahastoyhtiö on asianmukaisesti huolehtinut sijoitusrahastolain 30 a §:n edellyttämästä toimintaansa nähden riittävästä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallintajärjestelmistä ottaakseen huomioon uuden Sijoitusrahastolain (laki tullut voimaan 31. päivänä joulukuuta 2011) ja uusien Finanssivalvonnan määräysten sekä ohjeiden (DNRO 6/01.00/2011) mukanaan tuomat muutokset." Yhtiö katsoo tämän osoittavan, että sen toiminta on ollut täysin lain ja yhtiötä velvoittavien määräysten mukaista.

Finanssivalvonnan näkemys

Finanssivalvonnan kuulemiskirjeessä esitetyt havainnot ovat liittyneet yhtiön sijoitusrahastotoimintaan, johon yhtiön osalta sovelletaan SRL:ia ja sen nojalla annettua MOK 3/2011:tä. Finanssivalvonnan standardi 1.3 ei siten sovellu tapaukseen.

Finanssivalvonta toteaa, ettei SRL 8 a §:n 1 momentissa ja MOK 3/2011 luvun 4.3 kohdan 14 määräyksessä sekä luvun 7.2 kohdan 10 määräyksessä viitattu suhteellisuusperiaate suinkaan tarkoita sitä, etteikö rahastoyhtiön tarvitsisi noudattaa SRL:n säännöksiä ja sen nojalla annettuja määräyksiä. Mikäli suhteellisuusperiaate on sitovassa säännöksessä tai määräyksessä tunnustettu, se tarkoittaa, että rahastoyhtiö voi kyseisen normin sallimissa rajoissa päättää esimerkiksi sen liiketoiminnan laatu, laajuus ja luonne huomioon ottaen sopivimman tavan järjestää toimintansa. Tällöinkin sen tulee kuitenkin aina varmistua siitä, että se kykenee täyttämään sitovasta sääntelystä johtuvat velvollisuutensa. Tämä käy myös selvästi ilmi esimerkiksi MOK 3/2011 luvun 7.1 määräyksistä, joissa ei viitata suhteellisuusperiaatteeseen.

Yhtiön hallituksen 8.9.2011 hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaan hallitus vahvistaa yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja myös muut keskeiset periaatteet sekä vastaa ensisijaisesti riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Yhtiön kertoma siitä, että toimitusjohtaja olisi tarkistanut ja hyväksynyt yhtiön riskienhallintaperiaatteet ja niiden soveltamisen sekä yhtiön sisäisen ohjeistuksen kokonaisuudessaan ei siten vastaa sitä, mitä yhtiön em. periaatteisiin on asiasta kirjattu. Yhtiön Finanssivalvonnan selvityspyyntöön antama vastaus sisäisistä ohjeista, periaatteista, politiikoista ja prosessikuvauksista, yhtiön compliance-toiminnon sisäisiä ohjeita koskeva puutelista ja muut yhtiön Finanssivalvonnalle toimittamat selvitykset ja asiakirjat osoittavat, ettei yhtiön sisäisessä ohjeistuksessa ole riittävästi otettu huomioon SRL:n muutoksia ja MOK 3/2011:tä. Edellä todettu osoittaa myös, ettei ohjeistuksen puutteita ole huomattu yhtiön toimivan johdon suorittamassa toiminnan lainmukaisuuden arvioinnissa.

SRL 31 §:n 1 momentissa säädetään säilytysyhteisön tehtävistä sijoitusrahastotoiminnan valvonnassa. Finanssivalvonta toteaa, että säilytysyhteisön tehtävänä ei ole rahastoyhtiön toiminnan yleinen laillisuusvalvonta. Säilytysyhteisön raportti ei ole osoitus yhtiön toiminnan lainmukaisuudesta.

Finanssivalvonta katsoo, ettei yhtiö ole järjestänyt toimintaansa SRL 8 a §:n 1 momentin ja Finanssivalvonnan edellä tässä päätöskohdassa mainittujen määräysten edellyttämällä tavalla. Tätä laiminlyöntiä osoittavat osaltaan myös jäljempänä päätöksen kohdissa 3.3–3.5 kuvatut rikkomukset.

3.3 Sijoitusrahaston riskienhallintaperiaatteet

Sovellettavat säännökset ja määräykset

SRL 80 b §:n 2 momentin mukaan rahastoyhtiöllä on oltava käytössään riskienhallintamenetelmät, joiden avulla se kykenee jatkuvasti seuraamaan ja mittaamaan yksittäisen sijoituksen riskiä ja sen vaikutusta sijoitusrahaston sijoitusten kokonaisriskiin.

MOK 3/2011 luvun 8.1 ("Riskienhallintaperiaatteet") kohdan 6 määräyksen mukaan rahastoyhtiöllä on oltava asianmukaiset ja dokumentoidut riskienhallintaperiaatteet, joiden avulla voidaan tunnistaa rahastoyhtiön hoitamiin sijoitusrahastoihin kohdistuvat riskit. Kohdan 7 määräyksen mukaan riskienhallintaperiaatteiden on käsitettävä menettelyt, joiden avulla rahastoyhtiö voi arvioida kuhunkin hoitamaansa sijoitusrahastoon kohdistuvat markkina-, likviditeetti- ja vastapuoliriskit sekä kaikki muut rahastoyhtiön hoitaman yksittäisen sijoitusrahaston kannalta olennaiset riskit.

Kohdan 8 määräyksessä todetaan, mitä riskienhallintaperiaatteissa on vähintään kuvattava ja määritettävä.[3]

Finanssivalvonnan havainnot

Edellä päätöksen kohdassa 3.2 todetun mukaisesti Finanssivalvonta havaitsi valvontakäynnillä, ettei yhtiöllä ollut MOK 3/2011 luvun 8.1 kohdan 6 määräyksen edellyttämiä asianmukaisia ja dokumentoituja sijoitusrahaston riskienhallintaperiaatteita.

Yhtiön vastaus

Yhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston sijoitustoiminnassa ei käytetä lainkaan johdannaisia.

Yhtiö käsittelee toimintansa riskienhallintaa sisäisessä ohjeessaan "Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet" sekä neljästi vuodessa tehtävässä riskiraportissa. Lisäksi yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteissa otetaan kantaa eri riskiluokkiin, joista osa kattaa tarkastelun myös sijoitusrahaston näkökulmasta. Riskiraportti käsittelee erityisesti rahastoon kohdistuvia markkina-, likviditeetti-, vastapuoli-, operatiivisia ja suuria asiakasriskejä. Yhtiön mukaan sen riskienhallintaperiaatteissa todetaan, miten riskien mittaamista ja hallintaa toteutetaan, jonka lisäksi siinä käsitellään riskienhallinnan sisäinen vastuunjako ja raportointi.

Yhtiö käsittelee riskienhallintaa kokonaisuutena, joka kattaa yhtiön toiminnan, yhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston ja yhtiön varainhoidon riskit. Yhtiö katsoo, että pienenä toimijana tämä on riskienhallinnan kannalta riittävää, koska riskit tulevat näin käsitellyksi kokonaisuudessaan. Samalla yhtiö on havainnut tällaisen lähestymistavan käytännön työn kannalta yhtiölle tehokkaimmaksi toimintatavaksi.

Yhtiö katsoo, että sillä on ollut vaadittavat sekä toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävät sekä asianmukaiset ja dokumentoidut riskienhallinnan periaatteet myös hallinnoimansa sijoitusrahaston osalta.

Finanssivalvonnan näkemys

Yhtiöllä on 8.9.2011 hyväksytyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet, joissa käsitellään yhtiön omaa riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa. Yhtiön riskiraportti keskittyy niin ikään yhtiön, ei sijoitusrahaston, riskien kuvaamiseen.

Yhtiön vakavaraisuuden hallinnan 8.9.2011 päivätyissä periaatteissa määritellään ne periaatteet ja menettelytavat, joiden avulla yhtiö varmistuu sii-

[3] Ks. myös edellä päätöksen kohdassa 3.2 mainittu MOK 3/2011 luvun 7.1 kohdan 4 määräyksen alakohta f.

tä, että sen omien varojen määrä ja laatu riittävät jatkuvasti kattamaan sen toimintaan kohdistuvat olennaiset riskit, sekä kuvataan se, kuinka vakavaraisuuden hallintaprosessi yhtiössä järjestetään.

Yhtiön sijoitusrahaston avaintietoesitteen (31.1.2014) mukaan rahaston nykyinen riskiluokka on 6 (asteikko: 1 pienin riski ja 7 suurin riski). Avaintietoesitteen mukaan riskiluokka 6 tarkoittaa, että rahaston osuuksien arvon kehitykseen liittyy korkea riski. Rahaston varoihin kohdistuvia muita riskejä, joilla voi olla huomattavia vaikutuksia rahaston arvon kehitykseen, ovat likviditeettiriski, vastapuoliriski ja valuuttakurssiriski.

Finanssivalvonta katsoo valvontakäynnin ja yhtiöltä saatujen selvitysten osoittavan kiistatta, ettei yhtiöllä ole sijoitusrahastoa koskevia kirjallisia riskienhallintaperiaatteita ja ettei sijoitusrahaston merkittävimpiä riskejä ole kuvattu tai arvioitu yhtiön muissa yhtiön omaa riskienhallintaa koskevissa ohjeissa, periaatteissa tai raporteissa.

Finanssivalvonta katsoo, ettei yhtiö ole noudattanut SRL 80 b §:n 2 momenttia eikä MOK 3/2011 luvun 8.1 kohdan 6 määräystä.

3.4 Sisäisen tarkastuksen erillisyys ja riippumattomuus sekä ulkoistaminen

Sovellettavat säännökset ja määräykset

MOK 3/2011 luvun 7.4 kohdan 19 määräyksen mukaan rahastoyhtiöllä on oltava muista toiminnoista erillinen ja riippumaton sisäisen tarkastuksen toiminto ja sen on ylläpidettävä sitä, jos se on rahastoyhtiön liiketoiminnan luonteen, laajuuden ja monimutkaisuuden sekä kyseisen liiketoiminnan osana harjoitetun yhteisen salkunhoidon luonteen ja laajuuden perusteella asianmukaista ja oikeasuhtaista.

SRL 26 a §:n 2 momentin mukaan rahastoyhtiö voi ulkoistaa liiketoimintansa kannalta merkittäviä toimintoja, jos se ei haittaa rahastoyhtiön riskien hallintaa, sisäistä valvontaa eikä muuten merkittävästi rahastoyhtiön liiketoiminnan hoitamista. Säännöksen 3 momentin mukaan toiminto on rahastoyhtiön toiminnan kannalta merkittävä, jos virhe tai puute sen suorittamisessa voi haitata olennaisesti rahastoyhtiön toimintaa koskevien lakien, niiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai rahastoyhtiön toimiluvan ehtojen noudattamista, rahastoyhtiön taloudellista asemaa taikka liiketoiminnan jatkuvuutta.

Finanssivalvonnan havainnot

Yhtiön hallituksen kokouksen 11.12.2012 päivätyn pöytäkirjan mukaan yhtiön sisäinen tarkastus on ulkoistettu Asianajotoimisto Aurejärvi Oy:lle. Myös compliance-toiminto on ulkoistettu samalle Asianajotoimisto Aurejärvi Oy:lle. Yhtiön compliance-toiminnon hoitamisesta vastaa Asianajo-

toimisto Aurejärvi Oy:ssä sama henkilö kuin yhtiön sisäisestä tarkastuksesta. Kyseinen henkilö on vastannut yhtiön compliance-toiminnosta 1.8.2012 alkaen.

Yhtiön sisäisen tarkastuksen 29.12.2012 päivätyn tarkastusraportin perusteella yhtiön sisäinen tarkastaja on arvioinut yhtiön compliance-toimintoa, eli käytännössä itseään. Tarkastusraportin mukaan yleisellä tasolla tarkastushavaintona oli se, että yhtiössä on panostettu riskienhallinnan prosesseihin sekä UCITS IV -säännöstön[4] implementointiin.

Yhtiön vastaus

Yhtiö viittaa Finanssivalvonnan standardiin 1.3, jossa todetaan, että valvottavalla tulee olla muista toiminnoista erillinen ja riippumaton sisäisen tarkastuksen toiminto. Yhtiö mainitsee myös MOK 3/2011 luvun 7.4 kohdan 19 määräykseen kirjatun suhteellisuusperiaatteen. Yhtiön mukaan sisäisen tarkastuksen toiminto on ollut yhteneväinen yhtiön compliance-toiminnon kanssa. Yhtiö toteaa, että riippumattoman sisäisen tarkastuksen järjestäminen yhtiössä ei ole välttämätöntä, jos yhtiö pystyy muilla tavoin varmistumaan sisäisen tarkastuksen valvonnan toimivuudesta ja tehokkuudesta. Yhtiön mukaan tästä voidaan päätellä, että tällainen järjestely on mahdollista myös ulkoisesti, jos yhtiö pystyy muilla tavoin varmistumaan valvonnan toimivuudesta ja tehokkuudesta.

Yhtiö katsoo, että sillä on ollut yhtiötä koskevien lakien ja viranomaismääräysten mukainen sisäinen tarkastus ja että sisäinen tarkastus on ulkoistettu noudattaen SRL:n 26 a §:ä sekä Finanssivalvonnan antamia määräyksiä toiminnan ulkoistamisesta.

Finanssivalvonnan näkemys

Finanssivalvonta toteaa aluksi, ettei Finanssivalvonnan standardi 1.3 sovellu tapaukseen (ks. edellä päätöksen kohta 3.2).

Finanssivalvonta toteaa, ettei erillinen sisäisen tarkastuksen toiminto ole rahastoyhtiöissä kaikissa tilanteissa välttämätön MOK 3/2011 luvun 7.4 kohdan 19 määräykseen kirjatun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Jos yhtiöllä kuitenkin on sisäisen tarkastuksen toiminto, on tämän toiminnon oltava kyseisen määräyksen mukaisesti rahastoyhtiön muista toiminnoista erillinen ja riippumaton.

Koska yhtiön sisäistä tarkastusta ja compliance-toimintoa on hoitanut sama henkilö ja kun sisäinen tarkastus on arvioinut myös compliance-toimintoa, eivät MOK 3/2011 luvun 7.4 kohdan 19 määräyksen edellyttämät erillisyys- ja riippumattomuusvaatimukset ole yhtiön kohdalla täytty-

[4] Eli 31.12.2011 voimaan tulleet SRL:n muutokset ja 1.1.2012 voimaan tullut MOK 3/2011.

neet. Finanssivalvonta katsoo, että yhtiön toiminta on siten ollut MOK 3/2011 luvun 7.4 kohdan 19 määräyksen vastaista.

Rahastoyhtiön sisäisen tarkastuksen ulkoistaminen on sallittua SRL 26 a §:n 2 momentissa säädetyillä edellytyksillä. Finanssivalvonta katsoo, että sisäistä tarkastusta on pidettävä SRL 26 a §:n 3 momentissa tarkoitettuna merkittävänä toimintona[5]. Sisäisen tarkastuksen ulkoistaminen on pykälän 2 momentin mukaan sallittua, jos se ei haittaa rahastoyhtiön riskien hallintaa, sisäistä valvontaa eikä muuten merkittävästi rahastoyhtiön liiketoiminnan hoitamista. Sisäinen tarkastus on ulkoistettu edellä todetun mukaisesti siten, etteivät MOK 3/2011 luvun 7.4 kohdan 19 määräyksen edellyttämät erillisyys- ja riippumattomuusvaatimukset ole täyttyneet. Finanssivalvonta katsoo, että ulkoistaminen on siten hoidettu SRL 26 a §:n 2 momentin vastaisesti niin, että se on haitannut rahastoyhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

3.5 Toimeksiantojen antaminen muiden yhteisöjen toteutettavaksi

Sovellettavat määräykset

MOK 3/2011 luvun 4.13 ("Toimeksiantojen huolellinen toteuttaminen") kohdan 79 mukaan rahastoyhtiön on toimittava hallinnoimiensa sijoitusrahastojen etujen mukaisesti antaessaan sijoitusrahaston sijoitustoiminnan hoitamisen yhteydessä toimeksiantoja muiden yhteisöjen toteutettavaksi sijoitusrahaston lukuun käytävää kauppaa varten. Kohdan 81 määräyksen mukaan rahastoyhtiön on otettava käyttöön sellaiset toimintaperiaatteet, joiden avulla se voi noudattaa kohdassa 79 tarkoitettua velvollisuutta.

Finanssivalvonnan havainnot

Yhtiöllä oli valvontakäynnillä 15.2.2013 saatujen ja samana päivänä valvontakäynnin jälkeen toimitettujen tietojen mukaan 8.9.2011 päivätty ohje toimeksiantojen huolellisesta toteuttamisesta.

Yhtiön ohje koski yhtiön toimintaa sijoituspalvelun tarjoajana, ei rahastoyhtiönä. Ohje ei vastannut yhtiön toimintaa toimeksiantojen edelleen välittäjänä, sillä pääpaino ohjeessa oli toimeksiantojen toteuttamisessa ja toteutustoimintaan liittyvissä asioissa, kuten kaupankäyntipaikkojen valinnassa. Yhtiö ei kuitenkaan toteuttanut toimeksiantoja. Yhtiö valitsi toimeksiantojen toteuttamisessa käyttämänsä välittäjät, jotka puolestaan valitsevat kaupankäyntipaikat.

Yhtiön ilmoituksen 15.2.2013 mukaan ohje toimeksiantojen huolellista toteuttamisesta oli päivityksen alla. Yhtiön Finanssivalvonnan selvityspyyn-

[5] Ks. ulkoistamisesta annettujen Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden 1/2012 luvun 4.5 ("Toiminnan merkittävyys") kohta 32.

töön 27.3.2013 antaman vastauksen mukaan toimeksiantojen huolellista toteuttamista koskeva ohje oli kuitenkin päivitetty hallituksen kokouksessa 22.1.2013. Päivityksen yhteydessä tehdyt muutokset eivät kuitenkaan olleet merkittäviä eikä päivityksen yhteydessä ollut korjattu edellä mainittuja puutteita tai virheellisiä tietoja.

Yhtiön vastaus

Yhtiön mukaan sillä on kirjalliset toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet, jotka on laadittu 2011 ja päivitetty 2013. Yhtiö ei toteuta toimeksiantoja itse, vaan välittää ne edelleen toteutettavaksi. Yhtiöllä on ollut käytössään menettelyt toimeksiantojen välitykselle edelleen toteutettavaksi, joita se on noudattanut säännönmukaisesti. Yhtiö ilmoittaa toimivansa rahaston etujen mukaisesti antaessaan rahastoja koskevat toimeksiannot muiden yhteisöjen toteutettavaksi. Lisäksi yhtiön olemassa olevat toimeksiantojen toteutusperiaatteet sinänsä määrittelevät osaltaan lähtökohdat sille, mitä yhtiö edellyttää myös niiltä vastapuolilta, joille se välittää toimeksiantoja toteutettavaksi sijoitusrahastojen osalta.

Yhtiö katsoo, että sen menettelyt ovat olleet lain ja viranomaissääntelyn mukaiset, joiden säännönmukaista arviointia osoittaa muun ohella se, että menettelyjen laatiminen erillisiksi kirjallisiksi periaatteiksi on aloitettu jo ennen Finanssivalvonnan valvontakäyntiä. Yhtiö toteaa myös, ettei periaatteiden mahdollisesta vajavaisuudesta ole aiheutunut riskiä rahaston osuudenomistajille eikä yhtiölle itselleen. Yhtiö katsoo, että sillä on ollut toimeksiantojen huolellisen toteuttamisen periaatteet myös hallinnoimansa sijoitusrahaston osalta.

Finanssivalvonnan näkemys

Yhtiöllä ei ollut sijoitusrahastotoimintaa koskevia periaatteita 15.2.2013 tehdyn valvontakäynnin aikana. Yhtiöllä oli 8.9.2011 laaditut toimeksiantojen toteuttamisperiaatteet, jotka eivät vastanneet yhtiön toimintaa. Yhtiön periaatteet eivät koskeneet sijoitusrahastotoimintaa. Lisäksi periaatteita ei 2013 tehdyn päivityksen yhteydessä ollut muutettu sääntelyn vaatimusten mukaisiksi, koska ne olivat 22.1.2013 jälkeen edelleen vääränsisältöiset.

Finanssivalvonta katsoo, että yhtiö on laiminlyönyt noudattaa MOK 3/2011 luvun 4.13 kohdan 81 määräystä, jonka mukaan rahastoyhtiöllä on oltava määräyksessä tarkoitetut toimintaperiaatteet.

3.6 Julkisen varoituksen antamisen edellytysten täyttyminen

Finanssivalvonta toteaa aluksi, että Finanssivalvonnan hallinnollisia seuraamuksia koskevia säännöksiä uudistettiin laajalti 1.1.2013 voimaan tulleella lailla Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (752/2012). Ennen lainmuutosta Finanssivalvonnan määrättävissä olevia hallinnollisia

seuraamuksia tapauksessa kyseessä oleviin rikkomuksiin ja laiminlyönteihin olivat julkinen huomautus ja julkinen varoitus. Vuoden 2013 alusta voimaantulleiden säännösten nojalla Finanssivalvonnan käytettävissä on kyseessä oleviin rikkomuksiin ja laiminlyönteihin ainoastaan julkinen varoitus.

Lain 752/2012 voimaantulosäännöksen mukaan tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen kyseisen lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Laki ei sisällä voimaantulosäännöstä siitä, miten seuraamukset määrätään tilanteessa, jossa rikkomus tai laiminlyönti on tehty osittain ennen ja osittain jälkeen 1.1.2013.

Mainitusta voimaantulosäännöksestä johtuen asiassa voi tulla harkittavaksi sekä aikaisemmin voimassa olleen FivaL 40 §:n mukaisen julkisen huomautuksen tai julkisen varoituksen antaminen ennen 1.1.2013 tapahtuneiden rikkomusten osalta että nykyisen FivaL 39 §:n mukaisen julkisen varoituksen antaminen 1.1.2013 jälkeen tapahtuneiden rikkomusten osalta. Finanssivalvonta katsoo kuitenkin, että yhtiön rikkomuksia on tarkasteltava jatkuvana laiminlyöntinä ja yhtenä kokonaisuutena. Kahden eri hallinnollisen seuraamuksen määrääminen ei olisi oikeasuhtaista. Finanssivalvonta katsoo siten, että asiaa on perusteltua arvioida yksinomaan voimassa olevan FivaL 39 §:n mukaisen julkisen varoituksen antamisen edellytysten täyttymisen osalta.

FivaL 39 §:n 1 momentin mukaan Finanssivalvonta antaa valvottavalle ja muulle finanssimarkkinoilla toimivalle julkisen varoituksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee muiden kuin sanotun lain 38 §:n 1 momentissa taikka 40 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen finanssimarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti.

Lain 39 §:n 2 momentin mukaan julkinen varoitus voidaan antaa edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Lain 42 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi jättää julkisen varoituksen antamatta, jos sanotun lain 39 §:ssä tarkoitettu on omaaloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin virheen korjaamiseksi välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut virheestä viivytyksettä Finanssivalvonnalle, eikä virhe tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva. Julkinen varoitus voidaan säännöksen 2 ja 3 kohdan mukaan jättää antamatta, jos virheellistä menettelyä on pidettävä vähäisenä tai jos rikemaksun määräämistä tai julkisen varoituksen antamista on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Yhtiö toteaa julkisen varoituksen antamisen edellytyksiin liittyen, että siltä on puuttunut ainoastaan selkeästi laaditut kirjalliset toimeksiantojen toteu-

tusperiaatteet hallinnoimiensa rahastojen toimeksiantojen toteuttamista ja toimeksiantojen välittämistä silmällä pitäen. Kyseisestä puutteesta ei ole yhtiön mukaan aiheutunut minkäänlaista vaaraa rahaston osuudenomistajille eikä yhtiölle itselleen. Yhtiö katsoo, että ottaen huomioon yhtiön toiminnan laadun, laajuuden ja monimuotoisuuden sekä yhtiön hoitaman rahaston sijoitustoiminnon erittäin maltillisen riskinottotason, ei sinänsä olemassa olevien ja noudatettujen toimeksiantojen toteutusperiaatteiden saattamista kirjalliseen muotoon voida pitää sellaisena puutteena, että se johtaisi julkisen varoituksen antamiseen yhtiölle. Yhtiö toteaa myös, ettei sen ohjeissa olleilla mahdollisilla puutteilla ole ollut negatiivista vaikutusta yhtiön toimintaan missään vaiheessa.

Yhtiö on vastauksensa mukaan oma-aloitteisesti korjannut sekä aloittanut korjaustoimenpiteet jo ennen Finanssivalvonnan tarkastuskäyntiä eikä virhe tai laiminlyönti ole ollut vakava tai toistuva. Yhtiön mielestä myös suhteellisuusperiaate on otettava huomioon, kun arvioidaan korjaavien toimenpiteiden vaikututusta julkisen varoituksen antamiseen. Virhe on yhtiön mukaan niin ikään vähäinen ja tähän nähden julkisen varoituksen antaminen on yhtiön mielestä kohtuutonta. Yhtiö toteaa myös, että se on suhtautunut vakavasti Finanssivalvonnan tekemiin huomioihin ja muun muassa päättänyt hallituksen kokouksessaan 11.4.2014 eriyttää sisäisen tarkastuksen toiminnon compliance-toiminnosta.

Finanssivalvonta toteaa, ettei yhtiön välittämiä toimeksiantoja koskevien toimintaperiaatteiden puuttuminen ollut edellä päätöksessä kuvatulla tavalla ainoa yhtiön toiminnan järjestämisessä havaittu puute, eikä myöskään merkittävin puute. Yhtiön menettelyn moitittavuutta osoittavat erityisesti laiminlyöntien määrä ja kesto, minkä vuoksi yhtiön menettelyn virheellisyyttä ei voida pitää vähäisenä.

Finanssivalvonta katsoo, ettei yhtiö ole välittömästi ja oma-aloitteisesti ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin. Valvontakäynti tehtiin 15.2.2013, ja Finanssivalvonnan selvityspyyntöön annetun 27.3.2013 päivätyn vastauksen perusteella korjaaviin toimenpiteisiin ei ollut ryhdytty. Finanssivalvonta toteaa, että virheen korjaamisessa sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on kiinnittänyt asiaan huomiota, ei enää ole kyse FivaL 42 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta virheen oma-aloitteisesta korjaamisesta. Lisäksi Finanssivalvonta toteaa, ettei se ole vastaanottanut yhtiöltä säännöksen soveltamisen edellytyksenä olevaa ilmoitusta oma-aloitteiseen korjaamiseen ryhtymisestä.

Julkisen varoituksen kohtuullisuutta arvioitaessa olisi lain 752/2012 esitöiden mukaan otettava huomioon asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuutena, muun muassa virheellisen menettelyn syyt ja seuraukset sekä tekijän yksilölliset olosuhteet.[6] Finanssivalvonta katsoo, ettei julkisen varoituksen

[6] HE 32/2012 vp, s. 280.

antamista voida kokonaisuus huomioon ottaen pitää ilmeisen kohtuuttomana, vaikkei laiminlyönneistä ole yhtiön väitteen mukaisesti aiheutunut vaaraa sijoitusrahaston osuudenomistajille tai yhtiölle taikka haittaa yhtiön toiminnalle.

Finanssivalvonta katsoo edellä esitetty huomioon ottaen, että Aurejärvi Varainhoito Oy on edellä päätöksessä kuvatulla tavalla vähintään huolimattomuudesta laiminlyönyt noudattaa FivaL 39 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä ja niitä koskevia Finanssivalvonnan määräyksiä, joten edellytykset julkisen varoituksen antamiselle ovat olemassa.

FINANSSIVALVONTA[7]

Anneli Tuominen
johtaja

Pirjo Kyyrönen
johtava lakimies,
johtokunnan sihteeri

Lisätietoja antaa johtava neuvonantaja Sonja Lohse, puh. 010 831 5311

Liite Valitusosoitus

[7] Finanssivalvonnan työjärjestyksen 8 §:n 1 momentin mukaisesti johtokunnan päätöksestä tehdyn toimituskirjan allekirjoittavat johtaja ja johtokunnan sihteeri.

Liite päätökseen

Valitusosoitus

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta markkinaoikeudelta valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene. Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle.

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava

1. päätös, johon muutosta haetaan,
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi,
3. perusteet, joilla muutosta vaaditaan,
4. valittajan nimi ja kotikunta sekä
5. puhelinnumero ja postiosoite, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan valittajalle toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä

1. päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
2. todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta sekä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirjansa, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti markkinaoikeudessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos markkinaoikeus niin määrää.

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Markkinaoikeus voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos sillä on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa markkinaoikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Postittaminen tai kirjelmän toimittaminen lähetin välityksellä on lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava markkinaoikeuteen viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sähköisessä muodossa. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on ennen valitusajan päättymistä käsiteltävässä muodossa markkinaoikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 244 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki
Puhelin 029 56 43300
Faksi 029 56 43314
Sähköposti markkinaoikeus@oikeus.fi